

Komisie hodnotia svoju činnosť

- predsedovia komisie školstva a dopravy informujú o výsledkoch **2**

Pozor drogy II. časť

- seriál o nebezpečnom fenoméne dnešnej doby **4**

Pripomenieme si 11. február 1892

- slávny deň Stupavy, Mástu i Dolného Záhoria **6**

Pán prezident ochutnal aj kvasené „mátské zelé“

Zľava: Prezident SR Ivan Gašparovič, podpredsedníčka BSK Gabriella Németh, maskot Dňa zelá

Foto: archív MKIC

Na veľtrhu cestovného ruchu ITF SlovakiaTour 2012, ktorý sa konal v dňoch 19.-22. januára t. r. v bratislavskej Incheba Expo aréne, sa už tradične stretlo niekoľko desiatok cestovných kancelárií a agentúr, krajín a regiónov, ktoré sa prišli prezentovať a ponúknuť to najlepšie zo svojho najlepšieho.

Expozícia zažiarila

Mesto Stupava sa prezentovalo v expozícii Bratislavského samosprávneho kraja, ktorá sa nachádzala v hale

B2 č. 400. Bratislavská župa spájala prezentácie miest Stupava, Pezínok, Bratislava a Senec (Správa cestovného ruchu Senec). Expozícia vytvorila priestor pre ponuku množstva tipov na trávenie voľného času na území bratislavského kraja. Samotný prezentačný priestor dopĺňal bohatý sprievodný program – vystúpenie hudobných skupín, ochutnávka regionálnych špecialít a degustácia vín.

Nechýbali známe osobnosti

Okrem miest a krajín, prezentu-

júcich svoje atraktivity, zaujímavú históriu a tradície, ste na výstavisku mohli stretnúť aj množstvo zaujímavých osobností našej krajiny. Medzi najočakávanejších hostí v expozícii BSK patrili nepochybne podpredsedníčka Bratislavskej župy PhDr. Gabriella Németh a primátor hlavného mesta SR Bratislavy doc. RNDr. Milan Ftáčnik, CSc.

Kyselé, ale veselé

Najväčšou poctou pre prezentujúce sa mestá bola prítomnosť prezidenta

Slovenskej republiky doc. JUDr. Ivana Gašparoviča, CSc. v expozícii. Počas jeho krátkej návštevy stihol prezident privítať a pozdraviť oficiálnych predstaviteľov miestnych samospráv, ktoré sa tu prezentovali a ochutnať z ponúkaných tradičných regionálnych špecialít. S menšími úsmevnými obavami nepohrdol ani kvasenou kapustou z Mástu, ktorú mu ochotne ponúkol maskot Slávností kapusty – Dňa zelá „Zelová hlavička“.

Viac o prezentácii mesta Stupava na ITF SlovakiaToure sa dočítate na str. 8. ■

ANKETOVÝ LÍSTOK ANKETOVÝ LÍSTOK ANKETOVÝ LÍSTOK ANKETOVÝ LÍSTOK ANKETOVÝ LÍSTOK ANKETOVÝ LÍSTOK ANKETOVÝ LÍSTOK ANKETOVÝ LÍSTOK ANKETOVÝ LÍSTOK ANKETOVÝ LÍSTOK

Anketa o premenovaní miestnych novín

Helena Schmadlová

Každý deň sme obklopení novinkami, ktoré sa už stali takpovediac našou dennou samozrejmosťou. Práve v tomto období prežívame tento "novinkový dážď" akosi intenzívnejšie, pretože nastáva čas, kedy hodnotíme rozdiely medzi uplynulým a novým rokom. Tak či onak, vraví sa, že zmena je život, takže je pre nás zrejme nevyhnutná.

Aj v redakcii sme sa rozhodli, že v našom mesačníku príde k určitým zmenám. Píšem zámerne v NAŠOM, lebo je NÁS VŠETKÝCH. Nie je len o článkoch, ktoré napíšeme a vy si prečítate, ale tom, že každý si

z napísaného článku vezme to, čo treba a zanechá v ňom stopu, ktorá ho posunie ďalej. A možno ho i motivuje. Prvou novinkou v našom mesačníku bude jeho premenovanie, s ktorým nám, verím, pomôžete vyplnením a dorúčením anketového lístka. Druhou zmenou bude spôsob distribúcie novín. Intenzívne pracujeme na tom, aby sme obnovili distribúciu periodika do poštových schránok.

Ďalšou novotou je zmena termínu uzávierky, ktorý sme stanovili na 20. deň v mesiaci. Noviny tak budú dodávané vždy k začiatku mesiaca. Prajem nám, aby sa pre nás tieto novinky stali zvykom, zatiaľ, kým nepríde čas na ďalšiu zmenu. ■

Vyberte, prosím, názov ako by sa mal volať mesačník o živote obyvateľov mesta Stupava

☐ Stupavské zvesti

☐ Stupavské noviny

☐ iný, miesto pre Váš tip

Anketový lístok môžete doručiť osobne do kancelárie MKIC, do knižnice R.Morica v Stupave, alebo vhodiť do schránky na budove MKIC v Stupave od Kúpeľnej ulice. Svoj názor môžete vyjadriť aj prostredníctvom e-mailu na zvesti@msks-stupava.sk. Anketové lístky môžete odovzdávať do 20. februára 2012

Informácie z komisií

Z komisie dopravy

Miroslav Mackovič, poslanec MsZ

Vážení spoluobčania, ako poslanec mestského zastupiteľstva a predseda komisie dopravy, bezpečnosti a civilnej ochrany, by som Vás rád informoval o fungovaní komisie po prvom roku pod mojím vedením a priblížil Vám naše výsledky a nápady na zlepšenie dopravnej situácie v našom meste, a tým zlepšiť komfort života v ňom. Snahou komisie dopravy v poslednom období je najmä zvýšenie bezpečnosti a priechodnosti cesty I/2 (Hlavná ulica). Práve dopravná komisia presadila zrušenie nezmyselného značenia pri odbočke z Hlavnej na Marcheggsku ulicu, pričom som bol túto situáciu osobne riešiť na Krajskom úrade pre cestnú dopravu. V našom meste čoskoro pribudnú dva nové potravinové reťazce, preto sme sa zamerali najmä na predchádzanie dopravným zápcham na Hlavnej ulici a odbočovanie do a z bočných ulíc. Na svojich pravidelných zasadnutiach komisia dopravy vyhodnocuje aj rôzne dopravné situácie a potreby ako napríklad vytvorenie svetelných križovatiek, kvalitných priechodov s ostrovčekmi, čím sa snaží výrazne zvýšiť bezpečnosť prechodu chodcov a umožniť plynulejší prejazd vozidiel mestom. Odporučili sme preto aj výstavbu prvej svetelnej križovatky v meste, a to na križovatke ulíc Hlavná a Záhumenská, kde bude stáť supermarket Lidl. Súčasne sa v tomto roku počíta aj s paralelným budovaním druhého semaforového značenia na križovatke ulíc Hlavná, Zdravotnícka, Školská. Komisia dopravy sa rovnako intenzívne sústreďuje aj na flexibilné úpravy

a opravy dopravného značenia, ciest a chodníkov po celom meste. Nedávno sa zriadili dva nové priechody pre chodcov v Máste pri kostole a pri špeciálnej škole v smere na Devínsku cestu, kde k nemu bude následne aj upravený a dobudovaný chodník. V tomto roku sa zameriame najmä na rekonštrukcie ulíc, kde boli budované kanalizačné prípojky (Kúpeľná, Mariánska, Vajanského...), dobudovanie Štúrovej, Lesnej a ďalších ulíc. Hoci je kanalizácia úspešne dokončená, kvalita ciest a chodníkov na týchto uliciach zostala v dezolátnom stave. Financovanie týchto projektov sme zabezpečili v rozpočte mesta, z peňazí, ktoré Stupava nadobudla z odpredaja mestského majetku. Na výstavbu a rekonštrukcie miestnych komunikácií a chodníkov som do rozpočtu mesta pre rok 2012 navrhol a presadil čiastku vo výške viac ako 1 400 000 €, ktorú poslanci mestského zastupiteľstva schválili. V našom meste sa pre tento účel ešte nikdy v histórii nepreinvestovalo toľko finančných prostriedkov ako plánujeme my pre tento rok.

Odporučili sme výstavbu prvej svetelnej križovatky v meste a posilnenie policajných hliadok pre potreby bezpečnosti v uliciach mesta

Komisia dopravy sa pričínila aj o to, aby sa podarilo rozbehnúť v tomto roku komplexnú rekonštrukciu Karpatskej ulice, ktorá vyrieši problém s odtokom dažďovej vody, a tým sa zamedzí sústavnému podmyvaniu vozovky a zaplavovaniu pivníc v tejto lokalite. Ďalej sa zahájili projektové práce na spriechodnenie a vybudovanie Štúrovej ulice od Železničnej

po Devínsku cestu, čím sa výrazne odľahčí dopravná zaťaženosť lokality Kolónia. Pravdepodobne ste si všimli aj časté opravy výtlkov po celom území mesta, zasypanie jám na Mlynskej ulici za mostíkom a dobudovanie chodníku na Bezručovej a Mlynskej ulici.

Ďalej sme si predsavzali doriešiť nedokončený "Mátsky obchvat", ktorý je už dlhodobo rozpracovaný a momentálne stojí na mŕtvom bode. V prípade, že sa nám podarí tento projekt po rokoch doriešiť, prišli sme s určitými návrhmi na zlepšenie. V súčasnosti už prebieha Územné konanie pre vytvorenie dvojprúdovej kruhovej križovatky pred Stupavou pri čerpacej stanici Jurki, ktorá predídze vytváraniu dopravných zápch plynulým odbočením a napájaním obchvatov Stupavy aj do budúcnosti. Dopravnú situáciu v meste však nevyrieši len obchvat, či rekonštrukcie ciest, dôležitá je tiež disciplína vodičov a iných účastníkov premávky. Navrhujeme do rozpočtu mesta pre tento rok aj spolufinancovanie 4 ks špeciálnych meračov rýchlosti osadených pri vjazdoch do mesta. Povolená päťdesiatka sa prekračuje najmä na Hlavnej ulici a v mestskej časti Mást, kde by merače plnili funkciu vizuálneho upozornenia a zaznamenávali by rýchlosť a hustotu premávky v našom meste.

V rámci zvýšenia bezpečnosti a poriadku komisia dopravy odporučila aj posilnenie hliadok mestskej polície. Policajný tím bude rozdelený na pôchodzkárov, motorizovanú hliadku a jedného zamestnanca, ktorý bude neustále sledovať mestský kamerový systém a v prípade potreby upozorní kolegov v teréne. Takýmto spôsobom by sme chceli čo najviac dekriminalizovať celú Stupavu, zabrániť bezohľadnému parkovaniu, zaručiť dodržiavanie nočného kľudu, zamedziť voľnému pohybu psov mimo na to určených plôch, sprístupniť čistejší a bezpečnejší

Zámocký park všetkým občanom aj dodržiavaním nariadení mesta, zabrániť znečisťovaniu a ničeniu našej Stupavy.

Komisia školstva

Marek Móza, poslanec MsZ

Komisia kultúry, športu a školstva sa v minulom roku venovala nielen kultúre, ktorá je pomerne často prezentovaná ako najväčší problém, ale snažil som sa zmapovať občianske združenia pôsobiace v Stupave, ich aktérov zamerané a tiež ich potreby. V mene komisie som zorganizoval prezentáciu občianskych združení a myslím si, že to bol dobrý krok nielen pre ich zviditeľnenie, ale najmä pre začiatok dobrej komunikácie. S tým súvisí aj naplnenie VZN o poskytovaní dotácií, ktoré možno nie je práve najlepšie, ale momentálne umožňuje poskytnúť finančné prostriedky z rozpočtu mesta priamo na činnosť spolkov a združení. Dnes máme širokú paletu spolkov a združení od tých, ktoré poskytujú služby ako napríklad spolky Slovenského červeného kríža, Katolícku charitu, dobrovoľných hasičov, cez záujmové združenia najmä v oblasti športu až po združenia, ktoré sa svojou činnosťou vypracovali na úroveň životaschopných aktérov kultúrneho a spoločenského života. Táto pestrosť si vyžaduje aj individuálny prístup ku každému jednému subjektu, ktorý bude vychádzať z poznania činnosti a zohľadnenia záujmov a potrieb mesta. Agenda komisie je však širšia než oblasť kultúry – školstvo a šport sú tiež dôležité témy, ktorým sa budeme v tomto roku venovať. Pripravujeme stretnutie so zástupcami škôl a školských zariadení, ktoré sú v zriaďovacej kompetencii mesta, chceme zmapovať športové aktivity v meste, ktoré sú jednoznačne

zamerané na deti a mládež. Zázemie pre šport, ktoré je vybudované potrebuje údržbu a rozumné správcovstvo, prenechanie týchto povinností a najmä nákladov spojených s ich prevádzkou a údržbou na športové kluby je riešením, pre mesto úsporným, ale zároveň si len prehadzujeme „horúci zemiak“ z ruky do ruky, čo ale rozvoju a udržiavaniu športových aktivít v meste určite nepomáha. Ukazuje sa, že na financovanie týchto činností mesto nebude mať finančné prostriedky a preto sa hľadajú riešenia postavené na spolupráci mesto – športové kluby a ďalší partner, vrátane súkromného sektora. Záujmom mesta je záchrana a najmä udržateľné využitie miestnych pamätihodností,

Agenda komisie je veľmi široká než oblasť kultúry – školstvo a šport sú tiež dôležité témy, ktorým sa budeme v tomto roku venovať

ktorých nám už bohužiaľ nezostalo veľa. Mám na mysli – riešenie budovy „Barónové“, ale v širšom kontexte, rekonštrukciu bývalého Obecného domu v Máste – mestskej knižnice, rekonštrukciu železničnej stanice a jej využitie, ale aj areál „malého parku“ a s ním súvisiacich objektov – skleník a dom grófskeho záhradníka (tu sa už rysuje možnosť využiť na revitalizáciu parku financovanie z európskych fondov). Tesne po začiatku tohto roka som v mene komisie pomáhal s organizovaním COUNTRY BÁLU v spolupráci so stupavskými občianskymi zrušeniami, o ktorom sa bližšie dočítate v tomto čísle Podpajštúnskych zvestí. Na tento rok stojí pred komisiou veľa úloh, ktorým sa bude venovať, dôležité je, aby k niektorým vážnym rozhodnutiam prebiehala aj verejná diskusia, ale taká, ktorá bude odborne fundovaná a k meritu veci.

Centrálna oddychová zóna

Roman Maroš, poslanec MsZ

Dlhodobejšie sa zaoberám kultúrou a snahou podpory komunitného života v Stupave. V tomto smere pociťujem rezervy, najmä v absencii centrálnej oddychovej zóny. Rekonštrukciou Hlavnej ulice, ako aj námestia pred kostolom, mesto tento priestor nezískalo. Hlavným problémom je vyťaženosť komunikácia, ktorá sa nachádza v tesnej blízkosti ako aj nevyhovujúce zázemie pre kultúrne aktivity. Centrálna oddychová zóna by mala spĺňať viaceré kritériá. Tými najdôležitejšími sú vybudovanie dopravnej zóny, vylúčenie komunikácie centra a zázemia pre oddych a voľnočasové aktivity. Najvhodnejšou lokalitou je pre svoju centrálnu polohu a malú zastavanosť širší priestor pred budovou MKIC, ohraničený Agátovou, Kúpeľnou a Mlynskou ulicou. Ďalšími atraktívnymi prvkami na tejto ploche je potok pretekajúci jej stredom, možnosť výsadby mestskej zelene a prítomnosť vzácnej technickej pamiatky – vodného mlyna. Maximálnu pozornosť si však zaslúži budova vo vlastníctve mesta, Troyerovská kúria z konca 18. storočia. Budova je pre naše mesto pamiatkovo veľmi cenná, po citlivej rekonštrukcii a adaptácii by v nej mohla byť umiestnená mestská knižnica (s letnou čítarňou) a komunitné centrum. Vybudovaná centrálna

oddychová zóna poskytne obyvateľom a návštevníkom Stupavy dôstojné a reprezentatívne prostredie na oddych a kultúrne aktivity. Z rozpočtu mesta na rok 2012 boli vyčlenené finančné prostriedky vo výške 10 000 € na predprípravné práce (architektonické štúdie, projektové dokumentácie). Odsúhlasenie finančných prostriedkov poslancami mestského zastupiteľstva považujem za prvý krok a vyslovený súhlas s naplňaním spoločnej vízie centrálnej oddychovej zóny. Stále nehovoríme o investičnom pláne zo strany mesta ani o konkrétnom dátume finálneho podoby, nemožno ani hovoriť o časovom harmonograme, ale s určitou potrebou treba rozmyšľať dopredu a uvažovať o možnostiach využitia tohto zaujímavého priestoru. Rok 2012 má byť rokom prípravy a diskusie počas ktorej sa môžu hľadať všetky dostupné prostriedky a možnosti na financovanie tohto projektu. Do projektu sa s podporou zapája a aktívne spolupracuje riaditeľka MKIC Mgr. Dana Klúčárová PhD.. Vízia bola predložená na Komisii kultúry športu a školstva, s ktorou sa jej členovia stotožnili a vyjadrili jej podporu. Z môjho pohľadu považujem v súčasnosti za najdôležitejšie správnu komunikáciu s občanmi. S ich pomocou a podporou hľadať a realizovať podobu budúcej Centrálnej oddychovej zóny. ■

Informácie s nápadom

Roman Maroš, poslanec MsZ

Mesto Stupava prijalo všeobecné záväzné nariadenie, ktoré upravuje umiestňovanie informačných, reklamných a propagačných materiálov na svojom území. Príslušné VZN síce zákazmi obmedzuje umiestňovanie spomínaných materiálov na rôzne verejné miesta, ale neponúka vhodnú alternatívnu plochu. Výsledkom tohto javu sú lepením plagátov poškodzované miesta so zvýšenou koncentráciou ľudí, najmä autobusové prístrešky. Z tohto hľadiska preto nie je opodstatnené vyberať pokuty a sankcionovať ľudí za porušenie nariadenia, pokiaľ nie je oficiálne stanovené miesto na legálny výlep plagátov. Preto predkladám svoj poslancecký návrh na trvalé osadenie betónových valcov v určených mestských častiach, ktoré budú slúžiť ako verejná informačná plocha. Betónové valce sú majetkom mesta a využívajú sa na tento účel len počas predvolebných kampaní. Ich trvalým osadením sa odstránia pomerne vysoké režijné náklady spojené s príležitostným prevážaním a osadzovaním na miesto určenia, ako aj náklady na údržbu znečistených autobusových prístreškov. Ide o pilotný projekt, po jeho osvedčení by sa mohli valce dekoratívne upraviť. Náklady na správu, udržiavanie a čistenie, navrhujem delegovať na občianske združenia a záujmové spolky, ktorých motiváciou môže byť

Príklad umiestnenia výlepovej plochy.

vlastná prezentácia prostredníctvom umiestnenia svojej reklamy. Takáto realizácia nebude mesto Stupava stáť žiadne finančné prostriedky a prinesie viaceré benefity vo forme estetickjšieho vzhľadu mesta a lepšej informovanosti jeho obyvateľov. V prípade záujmu o projekt, alebo finančnú podporu, ma prosím kontaktujte na e-mailovej adrese roman.maros@stupava.sk, alebo na telefóne číslom 0904 106 456.

Vybrané lokality:
Námestie Slovenského povstania oproti Stupavskej krčme, Nová ul. pri ihrisku, Hlavná ul. na zastávke SLOVAK LINES, a. s. oproti Domu sociálnych služieb a zariadenia pre seniorov "Kaštiel", Hlavná ul. pri predajni BILLA, Hlavná ul. pri Základnej škole kpt. Jána Nálepku, Hviezdoslavova ul. pri Mestskej knižnici Ruda Morica, Agátová ul. pri Mestskom kultúrnom a informačnom centre, Dlhá ul. oproti Mestskému podniku technických služieb Stupava, Zdravotnícka ul. pri Zdravotnom stredisku.

Príklad umiestnenia výlepovej plochy

Revitalizácia malého parku

Mestský úrad Stupava

Medializovaný projekt revitalizácie „malého parku“ dostáva jasnejšie kontúry. Na prvom pracovnom rokovaní, ktoré sa uskutočnilo na samosprávnom kraji sa zúčastnili primátor Pavel Slezák, Ing. Arch. Ivan Klas, zástupca aktivistov na záchranu skleníka a Mgr. Erika Galanská, zástupkyňa OZ Stupavský okrásľovací spolok (1919).

Stretnutie bolo pokračovaním rokovaní v Stupave, kde bolo odprezentované, že mesto má záujem o revitalizáciu priestoru malého parku v duchu a podľa projektových zámerov miestnych aktivistov, ktorí v tomto smere vykonali už viacero konkrétnych krokov. Na rokovaní sa upresnili možnosti a zameranie grantu z eurofondov. Z pôvodných predstáv, že z tohto fondu bude možné zrekonštruovať stavby skleníka a domu záhradníka zostalo len málo a skoro sklamanie, pretože medzi oprávnené aktivity financované z tohto grantu

rekonštrukcie stavieb nepatria. Z grantu však môže byť financovaná kompletná revitalizácia parku s vybudovaním infraštruktúry vrátane mobilu, do ktorého patrí napr. detské ihrisko. Projektové zábery aktivistov s týmto rátať, preto nie je dôvod nepokračovať v uskutočnení týchto zámerov aj prostredníctvom žiadosti o grant. Následne sa na mestskom úrade konalo 16. januára pracovné stretnutie s Ing. Vágenknechtovou, ktorá niekoľko desaťročí nielen skúmala ale aj ochraňovala park ako kultúrne pamiatku. Bol dohodnutý ďalší postup prípravy projektu vrátane zamerania, historického výskumu, dendrologického výskumu a prípravy podkladov pre architektonické riešenie priestoru. Projekt bude realizovaný v úzkej spolupráci s Bratislavským samosprávnym krajom a to nielen z dôvodu, že časť parku je jeho majetkom, ale najmä preto, aby bol úspešným príkladom prístupu samosprávy k hodnotám, ktoré park ako prírodná a kultúrna pamiatka predstavuje.

Pripravuje sa návrh Všeobecne záväzného nariadenia

Sekretariát primátora

Vzhľadom na skutočnosť, že projekt Dostavba kanalizačnej siete.... bol ukončený kolaudačným rozhodnutím, nastala v našom meste skutočnosť, že celé územie je odkanalizované a nie sú prekážky, aby sa domácnosti na kanalizáciu pripojili.

V zmysle zákona č. 442/2002 Z. z. o verejných vododoch a verejných kanalizáciách a ďalších zákonných ustanoveniach mesto Stupava pripravuje všeobecne záväzné nariadenie (VZN) upravujúce podmienky, povinnosti a mechanizmy uplatnenia zákona v našich podmienkach. VZN rieši aj

povinnosť likvidácie dažďovej vody z pozemkov a stavieb a tiež prípady, keď v lokalitách určených na bývanie nie je kanalizácia vybudovaná. Vzhľadom na zložitosť problematiky a skutočnosť, že nariadenie sa dotýka všetkých obyvateľov mesta bude pracovná verzia predložená najprv na rokovaní mestskej rady a následne dopracovaná. Problematika účtovania stočného na základe podkladov z Bratislavskej vodárenskej spoločnosti a. s. bude prerokovaná na pracovnom stretnutí so zástupcami spoločnosti, ktoré sa uskutoční 1. februára t. r. VZN po schválení mestským zastupiteľstvom vstúpi do platnosti 1. 5. t. r.

Obchvat na iný spôsob

Mestský úrad Stupava

Aktualizácia územného plánu mesta Stupava, ktorá odštartovala koncom minulého roka sa doteraz prejavuje zvýšeným záujmom občanov, investorov a ďalších subjektov najmä o zmeny funkčného využitia plôch.

Je to pochopiteľné, pretože každý má právo prejaviť svoj zámer a predstavu o tom, ako by sa jeho pozemky mohli v budúcnosti využívať. Okrem individuálnych záujmov sa v územnom pláne musí jasne odzrkadliť aj všeobecný záujem a priority, ktoré musí hájiť mesto a jeho predstavitelia. V tejto súvislosti bude najdôležitejšie ukázať dopravu, ktorá sa už dnes rieši ako kritická a dlhodobá je problémom číslo jeden. Primátor rokoval s odborom dopravy úradu BSK o riešení dopravnej situácie v Stupave a to v súvislosti s prebiehajúcim procesom obstarávania Územného plánu regiónu BSK a Územného generelu dopravy BSK. Obidve strany sa zhodli na tom, že prioritou je riešenie obchvatu Stupavy a odľahčenia štátnej cesty I/2. Podľa vyjadrenia Národnej diaľničnej spoločnosti vybudovanie diaľničného prívádzača Stupava - sever (Stupava - Vysoká pri Morave) nie je reálne. Výhľadovo sa uvažuje s vybudovaním kolektorov pri diaľnici od Bratislavy s napojením na križovatku D4, teda opäť riešenie, ktoré končí pred tabuľou STUPAVA. Táto skutočnosť bola podnetom pre návrh, aby kolektory pokračovali smerom na Stupavu a Lozorno, čím by vznikol obchvat mesta Stupava s možnosťou napojenia prístupových komunikácií smerom k diaľnici a tiež je tu možnosť napojenia cesty II. triedy Stupava - Vysoká pri Morave v úseku mimo zastavanú zónu mesta. Návrh bol zapracovaný do generelu a prezentovaný v stredu 18. januára na pracovnom rokovaní, ktoré zvolal BSK. Aj keď je len o pracovnú verziu, primátor dohodol so spracovateľom Územného generelu dopravy BSK, ktorým je spoločnosť KPM Consult, a.s. Brno, pracovné stretnutie s poslancami, nakoľko sa táto problematika dotýka vážnych rozhodnutí pre budúcnosť. Ukazuje sa ako pozitívne, že aktualizácia územného plánu mesta Stupava a tvorba Územného plánu regiónu BSK prebiehajú súčasne, čím je zabezpečená koordinácia a reálnejší prístup k plánovaniu rozvoja území.

Zápis do 1. ročníka základnej školy

Mgr. Ladislav Csillaghy, riaditeľ školy

Riaditeľstvo Základnej školy kpt. Jána Nálepku v Stupave oznamuje všetkým dotknutým, že v dňoch 10. a 11. februára 2012 sa v priestoroch starej budovy školy uskutoční zápis žiakov do 1. ročníka nasledovne:

10. februára 2012 od 14:00 do 18:00 h
11. februára 2012 od 9:00 do 12:00 h

Na zápis si treba priniesť:

- ✓ Vyplnený dotazník, ktorý rodičia dostanú v MŠ
- ✓ Rodný list dieťaťa
- ✓ Občiansky preukaz jedného z rodičov
- ✓ Finančný príspevok na prvý knihu

a učebné pomôcky, ktoré dieťa dostane prvý deň v škole (25,- €)

Pre odklad školskej dochádzky alebo zaradenie do nultého ročníka je potrebné:

- ✓ Žiadosť rodiča o odklade školskej dochádzky, resp. zaradenie do nultého ročníka
- ✓ Odporúčanie psychológa a lekára
- ✓ Vyplnený dotazník

Na zápis do 1. ročníka v zmysle zákona musia prísť všetky deti, ktoré dovŕšia 6 rokov do konca augusta 2012, a to sa týka i tých, ktorí žiadajú o odklad povinnej školskej dochádzky. Ak sa pre chorobu, alebo z iných vážnych príčin nemôže dieťa zúčastniť zápisu, žiadame rodičov

o včasné oznámenie tejto situácie na riaditeľstve ZŠ v Stupave. Dodatočný zápis môžu rodičia vykonať potom u zástupkyne riaditeľa ZŠ pre 1. stupeň.

Ďalej odporúčame všetkým rodičom, ktorí budú mať prvákov v školskom roku 2012/2013, aby svoje deti dali zaškoliť do materských škôl, pokiaľ ich nenavštevujú. Zaškolené deti ľahšie znášajú adaptáciu na školu, prácu v kolektívoch a lepšie zvládajú učivo prepísané osnovami ministerstva školstva.

Upozorňujeme rodičov, že na zápis do 1. ročníka musia znovu prísť aj tie deti, ktoré v minulom roku mali odklad povinnej školskej dochádzky. ■

Dravce, sovy, volavky stále častejším terčom strelcov!

Josef Chavko, predseda RPS

„V posledných rokoch zaznamenávajú ornitológovia stále viac útokov na často aj najvzácnejšie chránené druhy vtákov. Nezákonný odstrel a trávenie postihujú orly, myšiaky, haje, volavky stále častejšie. V niektorých oblastiach na západnom Slovensku začína byť situácia vážna, pri zimnom sčítaní dravcov sme tento rok pozorovali podstatne menej vzácných druhov ako v predchádzajúcich rokoch. Prevažná väčšina dravcov ale i volaviek sú dôležitou súčasťou rovnováhy ekosystémov a sú významnými regulátormi početnosti hlodavcov. Volavky, napriek tomu, že sú viazané na vodné prostredie, celú jeseň a zimu lovia na poliach hraboše poľné. Žiaľ napriek vedeckým dôkazom sú niektoré druhy vtákov prenasledované a nezmyselne obviňované z nedostatku malej poľovnej zveri. Domnievam sa, že pre záujmy zvyšovania počtov bežných druhov zveri dochádza k nezmyselnej likvidácii aj najvzácnejších chránených druhov.“

Minulý týždeň vo štvrtok (26. 1. 2012) Slovenská inšpekcia životného prostredia v súčinnosti s odd. environmentálnej kriminality úradu kriminálnej

polície PPZ, zabavila výra skalného, ktorého nelegálne choval poľovník v obci Dojč (pri Senici). Výra údajne postrelil pri polovačke ešte pre Via-

Výr skalný s rozstreleným krídlom Foto: J. Chavko

nocami, projektil mu prestrelil krídlo, a výr skončil v kletke. Zabavený výr bol okamžite prevezený do rehabilitačného

zariadenia ZOO Bratislava, kde mu bola poskytnutá odborná pomoc. V dôsledku neodborného chovu bez veterinárneho vyšetrenia však zlomenina krídla nezrástla dobre a tak je výr doživotne odsúdený na chov v zajatí.

Prípád postrielenia bielej volavky nahlásil polícii správca rybníka pri Perneku. V nedeľu (29. 1. 2012) okolo 9 hodiny z tmavého džípu neznáma osoba vystrelila na volavku a ťažko ju zranila. Volavka po prevezení do rehabilitačného zariadenia ZOO Bratislava na následky zranení uhynula. Prípád vyšetruje obvodné oddelenie polície v Rohožníku. Rovnako v nedeľu (29.1.2012) nahlásil člen našej organizácie RPS, M. Filipek, nálež uhynutej volavky popolavej pri obci Bohunice (Ilava). Volavka mala nohy prestrelené brokovými projektilmi. „Ešte ráno som ju na poli videl živú a teraz je mŕtva“ povedal pán Filipek a dodáva, „nie je to môj prvý nálež, z toho čo sa skutočne postriela sa nájde iba malý zlomok“.

V uvedených prípadoch bol porušený Zákon o ochrane prírody a krajiny č. 543/2002 Z.z., ale v súvislosti s neoprávneným použitím zbrane boli porušené aj niektoré ustanovenia zákona č. 190/2003 o strelných zbraniach a strelive. ■

Potravinová pomoc

Bc. Blanka Vašinová,
Referát sociálnych vecí MsÚ Stupava

V júni 2011 Mesto Stupava začalo evidovať záujemcov o potravinovú pomoc z radov dôchodcov so starobným dôchodkom nižším ako 305 € a poberateľov dávok v hmotnej núdzi.

Oznam o možnosti zažiadať o potravinovú pomoc bol uverejnený na web stránke mesta, v Podpajštúnskych zvestiach a tiež vyhlásený v mestskom rozhlase. Nasledoval dlhý čas čakania na distribúciu. Keďže sme museli čakať až sa vyrobí potrebné množstvo potravín, dorazila k nám potravinová pomoc až v januári 2012.

Dňa 25. januára 2012 sa na Sedliackom dvore v Stupave uskutočnilo vydávanie potravinovej pomoci – t.j. 20 kg hladkej múky a 20 kg cestovín na dôchodcu, príp. občana alebo rodinu v hmotnej núdzi.

Prihlásených bolo 84 dôchodcov z kto-

rých si potravinovú pomoc prevzalo 81 občanov a 26 rodín v hmotnej núdzi z ktorých si potravinovú pomoc prišlo prevziať 20 ľudí.

Celkovo bola potravinová pomoc vydaná presne 101 občanom – to znamená, že bolo vydaných 2020 kg múky a 2020 kg cestovín. Zvyšné nevydané potraviny boli následne odvezené distribútorom Slovenskou katolíckou charitou späť do potravinovej banky. Napriek počiatocným problémom s dopravou sa nám všetko nakoniec podarilo zvládnuť, za čo sa chcem úprimne poďakovať všetkým, ktorí prispeli svojou pomocou. ■

Ochrana pred zneužívaním alkoholických nápojov

Mestská polícia

Dňa 20. 1. 2012 od 19:00 hod. do 21. 1. 2011 3:00 hod. bola MsP Stupava vykonaná mimoriadna súčinnosťná akcia s OO PZ Stupava a ODI Bratislava a Malacky zameraná na požívanie alkoholických nápojov na verejnosti v zmysle VZN mesta Stupava č. 3/2009 a kontrola požívania alkoholických nápojov mladistvými v zmysle 219/1996Z. z. o ochrane pred zneužívaním alkoholických nápojov a zriaďovaním a prevádzke protialkoholických záchytných izieb.

V stanovených časoch bola vykonaná kontrola v reštauračnom zariadení Luník, na ulici Hlavná č. 47 – Stupava, kde bolo zistené v troch prípadoch porušenie zákona 219/1996 Z. z. a jednalo sa o mladistvých a v Club 44, na ulici Hlavná č. 44 – Stupava, kde bolo zistené v dvoch prípadoch porušenie zákona 219/1996 Z. z. a jednalo sa o mladistvú a maloletého.

Dodržiavanie VZN č. 3/2009 bolo vykonávané na uliciach:

- Hlavná a to pred reštauračnými zariadeniami kaviareň Ulička, Moment

café, hotel Eminent, reštaurácia Luník, Club 44 a herňa HELL.

- Mlynská pred prevádzkou COCO-LOCO
- Okružná pred prevádzkou BELLA Café

Na uvedených kontrolovaných miestach nebolo hliadkami zistené žiadne porušovanie uvedeného VZN. Zistené skutočnosti o požívaní alkoholických nápojov mladistvými boli MsP Stupava oznámené na Odbor sociálnych vecí a rodiny mestského úradu Stupava. ■

Pozor drogy II. Drogy amfetamínového a halucinogénneho typu

Mestská polícia

Drogy amfetamínového typu

Zdroje drogy

Uvedená skupina drog v sebe zahŕňa liečivás generickým a obchodným názvom a taktiež ilegálne vyrábané látky s názvami pochádzajúcich z drogových komunít. Drvivá väčšina týchto látok sa získava s využitím chemickej syntézy. Prírodné zdroje sú značne v úzadí. Patrí k nim napr. muškátový olej a rôzne roztoky a čaje z muškátového orecha. Amfetamínové preparáty možno na základe chemickej stavby rozdeliť orientačne na dve skupiny: deriváty fenylizopropylamínu, kde patrí amfetamín (Elaston, Psychoton, Benzedrin); metamfetamín (Pervitin); metyldioxamfetamín (MDA, MDMA, MDE, Extáza, DOM, PMA). K heterocyklickým derivátom patrí fenmetrazin (Preludin, Anorex); dexfenmetrazin (Dexfenmetrazin) a metylenidát (Centedrin, Ritalin). Na čiernom trhu sa amfetamíny predávajú pod názvami ako *eye openers*, *uppers*, *wake-ups*, *speed*, *love drug*, *Ecstasy*, *dex*, *perník*, *pěčko*, *piko*, *Ferdo*.

Hyoscyamus

Zdroj: Internet

Spôsoby aplikácie

Amfetamíny sú jemne kryštalické prášky bez zápachu, ktoré vykazujú dobrú rozpustnosť vo vode aj v alkohole. Často sú v drogovej komunite kombinované do rôznych „vyskúšaných“ mixtúr s inými liekmi, najčastejšie s analgetikami (lieky proti bolesti). Najčastejším spôsobom aplikácie je perorálny vstup do organizmu, t.j. cez ústa. Výnimočne sa amfetamíny vpravujú priamo do krvného obehu. V „ice forme“ sa dajú pomocou špeciálnych zariadení aj fajčiť ako tzv. killer drogy (metamfetamín).

Účinky

Amfetamíny patria z farmakologického hľadiska medzi psychostimulanciá. Po užití vedú k rýchlemu fyzickému a psychickému povzbudeniu, k pocitom extrapotencie k duševným aj fyzickým výkonom. Značne stimulujú psychomotorickú neklud, čo ich predurčuje k výskytu aj v prostredí tanečných klubov a diskoték. K fyzickým prejavom akútneho ovplyvnenia drogou patrí neklud, zvýšená frekvencia srdca, sucho v ústach, pocity búšenia srdca. K netypickým a nekonštantným prejavom patria nepravé halucinácie, stavy už videného a zažitého, pocity depersonalizácie a rozdzvojenia osobnosti. Opakované expozície amfetamínmi vedú k stavom úplnej vyprahnutosti, nedostatku vôľového uvažovania a konania, nesústreďnosti, neadekvátneho správania. Výraz „black hole“ (čierne diery) je často spájaný najmä s opakovaným zneužívaním amfetamínov.

Zdravotné riziká zneužívania amfetamínov

K zdravotným rizikám aj jednorázového požitia amfetamínov patrí predovšetkým negatívny vplyv na srdcovo-cievny systém. Náhle zlyhanie činnosti srdca môže znamenať okamžitú smrť. Po užití amfetamínových preparátov môže taktiež

dôjsť ku krvácaniu do mozgu pri náhlom vzostupe krvného tlaku. Zlyhanie termoregulačného centra s akútnym opuchom mozgu predstavuje riziko pri ovplyvnení psychostimulanciami pri súčasnom fyzickom výkone, napr. pri dlhodobom tanci v neklimatizovaných uzavretých priestoroch. Pervitin a Extáza vykazujú vysokú mieru fyzickej závislosti s nástupom ohromnej tolerancie dávky, čo vedie k zvyšovaniu užívaných dávok drogy. Abstinénčné príznaky nastupujú pri rozvinutej závislosti od amfetamínov veľmi skoro a prejavujú sa postupnou deštrukciou osobnosti, rýchlym fyzickým chradnutím v popredí s psychickými zmenami s dominanciou paranoidného myslenia, depresívnym ladením osobnosti a častými samovražednými tendenciami. K fyzickým prejavom patria najmä strata výkonnosti, poruchy srdcovej činnosti, úbytok hmotnosti. Skutočnosť podstatného zvyšovania dávok amfetamínov vedie k metabolickým poruchám a rýchlym zlyhávaniu pečene, obličiek a k poruchám imunitného systému. Napriek mladému veku drogovu závislých býva pitevným nálezom často potvrdené riziko krvácania do mozgu. V neposlednom rade je nebezpečná konzumácia amfetamínov v kombinácii s alkoholom, najmä so šumivými vínami, ktoré zvyšujú plynatosť zažívacieho traktu, čím zvyšujú riziko nástupu zvracania s možnosťou vdychnutia žalúdočného obsahu do pľúc.

Drogy halucinogénneho typu

Zdroje drogy

Medzi zdroje halucinogénov patrí celý rad voľne rastúcich rastlín hlavne v subtropických geografických oblastiach sveta. Okrem toho patria k tejto skupine aj polosyntetické a syntetické látky. Kaktusy Lophophora Williamsi aj Trichocereus Pachanoi sú zdrojom mescalínu. Vyskytujú sa v Mexiku, v južných štátoch USA, v Peru, Bolívii, Ekvádore a v časti Brazílie. Vysoko účinné halucinogény s obsahom psilocibínu sú obsiahnuté v divo rastúcich hubách Psilocybe mexicana Heim. Variant drobnej huby na tenkej nôžke vysokej okolo 3 cm druhu Psilocybe (lysohlávka) rastie aj v strednej Európe (Psilocybe bohemica, semilanceolata). Medzi prírodné látky s miernym halucinogénnym účinkom možno zaradiť aj extrakty z rastlín čeľade ľuľkovitých. Hlavným

Psilocybe bohemica

Zdroj: Internet

a najrozšírenejším predstaviteľom je v našich zemepisných šírkach ľuľok zlomocný (Atropa belladonna Lin.), durman (Datura stramonium Lin.), blen čierny (Hyoscyamus niger Lin.) a ľuľok čierny (Solanum nigrum). Účinnými látkami sú v týchto rastlinách atropín, skopolamín, hyoscyamín a ďalšie. Hlavným zástupcom polosyntetických halucinogénov je dietylamid kyseliny lysergovej (LSD). Kyselina lysergová sa izoluje z námela ako prežívajúceho štádia na obilí parazitujúcej huby Claviceps purpurea. LSD je možné syntetizovať aj umelou cestou bez prírodného východiskového prekurzora. K variantom halucinogénnych drog teda napokon patrí: mescalín, psilocybín, LSD, fenylcyklidín (syntetický) a účinné alkaloidy z rastlín (atropín, skopolamín, hyoscyamín). Ilegálny predaj halucinogénov pozná názvy ako „M“, buttons, Mescal,

magic mushroom, acid, cubes, peace pills. Mescalín sa vyskytuje vo forme malých svetlohnedých gombíkov (buttons). Čistený variant je vo forme kryštalického prášku. Psilocybín sa ilegálne predáva niekedy aj vo forme celých húb. LSD je jemne kryštalický biely prášok, ktorý je distribuovaný vo forme tzv. skladačiek. Nálepky na kožu v podobe detských tetovačiek, ktorých príľnavosť na detskú pokožku s menším množstvom kolagénových vlákien postačuje k prieniku drogy, boli taktiež zaznamenané ako nosič halucinogénov.

Spôsoby aplikácie

Cesta vstupu do organizmu je predovšetkým perorálna (cez ústa). Mescalín je možné aj vypiť. Ojedinelým spôsobom aplikácie týchto drog je inhalácia a sniffing, a to najmä po impregnácii prírodných materiálov týmito látkami, ako napr. tabaku, marihuany, máty priepornej, či chrenu. V prípade fenylcyklidínu, ktorý je dobre rozpustný vo vode je častá injekčná aplikácia látky do organizmu.

Účinky

Spoločným príznakom pre všetky halucinogény sú perceptívne poruchy, t.j. poruchy vnímania. Halucinácie akustické, vizuálne, taktilné (dotykové), ale aj halucinácie extrapotencie (presahujúce ľudské zmyslové vnímanie) sa vyskytujú u drvivej väčšiny drogou ovplyvnených ľudských jedincov. Nástup účinkov drogy je sprevádzaný chybami vo vnímaní - ilúziami a pseudoilúziami, pri ktorých subjekt dokáže vnímať a rozlíšiť realitu a chybné vnemy, no pod vplyvom príjemnej vidiny sa necháva unášať vo svete fantazijných predstáv. Perceptné poruchy sú často obsahovo spojené s vnímaním vlastného tela, ktorého časti môžu byť vnímané aj negatívne s možnosťou autoagresie či tzv. automutilácie tela (samopoškodenie). Časté sú taktiež zážitky depersonalizácie (opustenie vlastného tela), ale aj paranoidné stavy. Medzi telesné prejavy patria vzostup krvného tlaku a telesnej teploty.

Zdravotné riziká pri zneužívaní halucinogénov

Účinky halucinogénov na ľudský organizmus pri rozvinutej drogovej závislosti sa vzťahujú najmä k zmenám psychických funkcií, pretože psychická zložka závislosti stojí u týchto látok výrazne v popredí. Jedinci závislí od halucinogénov majú tendenciu k religióznym záujmom, mysticismu, okultizmu. U predisponovaných osôb sa môžu vyskytnúť aj závažné, hlbšie psychické poruchy v zmysle schizofrénie a schizoidných porúch osobnosti. Doposiaľ nie príliš spoľahlivo preskúmaným fenoménom je tzv. flashback (spätný záblesk), ktorý sa prejavuje prepuknutím akútneho ovplyvnenia drogou u ľudí, ktorí zneužívajú halucinogény, avšak aktuálne nepožili žiadnu psychoaktívnu látku. Flashback fenomén je obzvlášť nebezpečný v cestnej doprave, v pracovnom procese a pod. Flashback nemožno predvídať, čím sa jeho nebezpečenstvo výrazne zvyšuje. V súvislosti s dlhodobým zneužívaním halucinogénov sa vyskytujú najmä extrémne rýchlo prebiehajúce zápalové poškodenia pečene a bakteriálne zápaly výstelky srdcových oddielov (endokarditída). K rizikám zneužívania halucinogénov patrí aj výrazne zvýšená úrazovosť v halucinatórnom stave, ale aj riziká samovraždy v prípadoch tzv. bad trip, t.j. subjektívne výrazne negatívne prežívané akútne ovplyvnenie drogou. Halucinogény spúšťajú produktívne poruchy psychiky, pričom je nemožné predvídať emotívny náboj zážitku v zmysle plus či mínus. ■

Advokátska kancelária JUDr. Emília Balogová

objednávania

0905 932 810

e-mail

sea-ak@stonline.sk

alebo osobne

Pia: 9.00 - 12.00 hod. v Cevaservice v Stupave

SERVIS POČÍTAČOV

RNDr. Jozef Toth

0905 533 692

mail@tothj.sk

Alternatívne centrum Motýl'

Harmonizácia
čakrového systému
REIKI

Klasická masáž
Thajská olejová masáž
Masáž lávovými kameňmi
Antimigrenózná masáž

Osobný výklad horoskopu
Numerológia
Prednášky, semináre, konzultácie, meditácie.
Výživové doplnky DIOCHI
Predaj minerálnych kameňov

Nájdete nás: Hlavná 27, pasáž Avana, 1.posch., Stupava
tel.: 0908/325450, 0905/225193
www.centrummotyl.sk info.motyl@centrum.sk

KPúč, n.o., Píniová č.p. 14, 821 06 Bratislava

Orange: 0907 999 220, T-mobil: 0910 949 016

e-mail: klucno@gmail.com

IČO: 36 077 658

Sme tu pre Vás od 1. 1. 2012 do 31. 12. 2012.

Potrebuje pomoc pri hľadaní zamestnania, ubytovania, vybavovaní dokladov, nadviazaní kontaktu s vašou rodinou, socializáciu prostredníctvom vzdelávacích aktivít a inú pomoc.

Sme nezisková organizácia a každý z Vás u nás nájde pomoc.

Kde? Každú stredu od 10.00 do 12.00 hod. v budove ÚPSVaR Malacky, na 3. poschodí, číslo dverí 321 a podľa Vašich potrieb aj u Vás v obci.

Kto vám pomôže? tím odborníkov s vysokoškolským vzdelaním a praxou

Fašangi, Turíce, Velká noc príde...

Mgr. Dana Klučárová, PhD.

Fašangy - čas zábav, veselí, svadieb, zabíjačiek, jedenia, pitia, uvoľnených mravov, obchôdzok masiek. Názov pochádza z nemeckého slova faschang, čo v preklade znamená výčap, nápoj pred pôstom.

Sprievod masiek pred ZŠ

Foto: archív MKIC

Fašangy tvoria prechodné obdobie medzi zimou a jarou a trvajú od 7. januára do Popolcovej stredy. Nakoľko jej dátum závisí od Veľkej noci, ktorá je pohyblivým sviatkom rozlišujeme dlhé a krátke fašangy. Zaužívané bolo úslovie: „**Tento rok je krátky fašank, chlapi berú poporátku! Keď je dúhí, môžu si viberať!**“ alebo: „**Krátky fašank je na pječné dzífkí!**“

Obchôdzky mládencov Foto: archív FS Chasa

V minulosti boli fašangy /Fašangi/ oslavované ako čas všeobecnej radosti, veselosti, svadieb a tanečných zábav pred nástupom predveľkonočného pôstneho obdobia, čas, keď bolo všetko naopak, keď bolo všetko dovolené. V tradičnom prostredí sa

k tomu obdobiu viazali hlavne magicko-prosperitné úkony, zabezpečujúce predovšetkým dobrú úrodu obilia, ľanu a konope. Na vidieku platil zákaz prác, povinnosťou všetkých bola zábava, hodovanie a pitie. Bol to čas, ktorý rušil všetky spoločenské pravidlá a rozdiely medzi pohlaviami, majetnými a chudobnými – bol to svet naopak. V mestách sa v tomto období konali sprievody remeselníckych cechov, prijímacie obrady učňov, plesy a bály.

Zábavy, obchôdzky, hojnosť jedla a pitia sa koncentrovali hlavne do posledných troch dní – nedeľa, pondelok a utorok. Počas týchto dní boli rozšírené zábavy a aktivity

všetkých spoločenských, vekových či rodových skupín, ktoré si robili osve, alebo spoločne. Na tradíciu ich zábav potom nadviazali aj rôzne miestne spolky, ktoré neskôr prevzali na seba úlohu organizátorov takýchto podujatí.

Podoby fašiangových zábav v prvej polovici 20. storočia bývali rôzne, no tanec, spev a hudba boli ich neodmysliteľnou súčasťou. V závislosti od situácie, uplatňoval sa v zábavnej, ale i obradovej funkcii, v zastúpení rôznych choreografických foriem a typov tancov, od ženských, cez mládenecké tanečné improvizácie až po rôzne druhy párových tancov.

Najaktívnejšou skupinou na dedine bola počas fašiangového obdobia mládež. Počas posledných troch dní sa intenzívne schádzala v krčmách, kde organizovala zábavy a hostiny, plné jedla, pitia, hudby, spevu a tancu. Súčasťou týchto fašiangových zábav v niektorých dedinách bolo aj prijímanie chlapcov do

Fašiangová sprievod

Foto: archív MKIC

mládeneckého stavu. Rozšírené boli i obchôdzky mládencov, ktorí v sprievode poprezliekaní do rôznych maskovaných postáv – napr. maškár, Turkov, lárv či stárkov – obchádzali po dedine domy, v ktorých mali dievky na vydaj. Najčastejšou piesňou, ktorá sa v týchto dňoch rozliehala dedinou bola dodnes známa pieseň:

„Fašangi, Turíce, Velká noc príde, gdo nemá kožucha zima mu bude. Pot šable, pot šable aj pot obuški, šhecko mi bereme, aj plané hruški.“

„Už sa fašank kráci, už sa ne-navráci, staré dzífkí plačú, že sa neviskáčú!“

Na dvore mládenci riadne vytancovali všetky ženy i dievky, ktoré ich za tanec pohostili a odmenili šíškami, vajíčkami a klobásou.

Oslavy fašiangov končili v utorok o polnoci Popolcovou stredou, kedy sa začínal predveľkonočný pôst pochovávaním basy. V obciach, kde hrávali „plechové“ muziky – dychovky, ako napr. v Záhorskej Bystrici, pochovávali bubon. Celý akt spočíval v imitácii smútočného sprievodu a pohrebu, počas ktorého sa oplakávala basa:

„Kebis nebila pījala pálenku z rozólišem, nebili bi sme prišli s černím krížem.“

Ale kets pījala pálenku s rozólišem, prišli sme po teba s černím krížem.“

Dievky obyčajne nevyčkali do konca zábavy, aby sa im mládenci neposmievali, že sú škaredé stredy. Na druhý deň v stredu ráno sa vymývali hrnce od masnoty a začal sa prísny pôst.

Pochovala sa basa a dedina sa ponorila do ticha, aby sa dôkladne pripravila na sviatky umučenia a zmŕtvychvstania Krista. Ale o tom už bude iný príspevok. ■

Sprievod masiek pred MŠÚ

Foto: archív MKIC

11. február 1892, slávny deň Stupavy, Mástu i Dolného Záhoria

Štefan Horský

A prečo? Prečo by mala viať nad týmto kútom sveta zástava? Lebo v tento deň spojili Stupavu pupočnou šnúrou priamo s Viedňou. Parný vláčik rovno do Rakús bol akýmsi zadostučinením posmievačom, ktorí tvrdili, že železnica Záhorím do Kútov, sa od Lamača veľkým oblúkom vyhyba Stupave a Mástu preto, lebo ich gazdovia sa postavili pred časom na zadné – „ni-jaký cúg, my každú chvíľu vlakom stodoly otvárať nebudeme“.

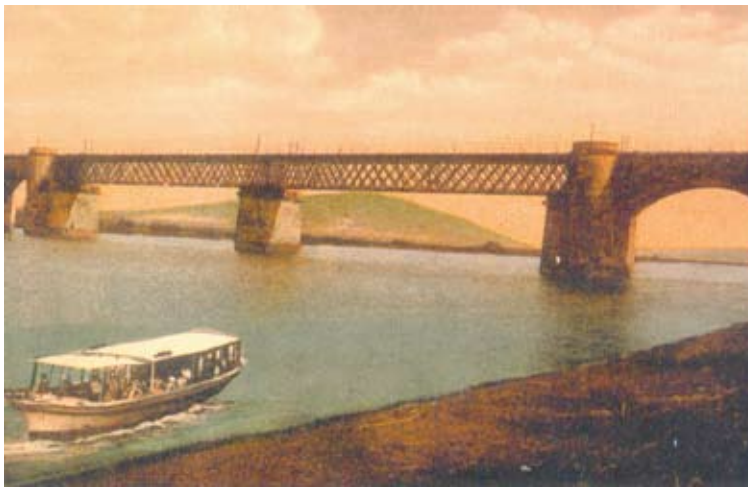
Teraz, pravdaže, už majú aj štáciu, aj vlak, vozia sa do Prešporka, alebo aj do Malaciek s prestupovaním v Devínskom Jazere, no od 11. februára 1892 majú aj spoj zo Stupavy, rovno do sídla monarchie s prestupovaním v Marchegggu. Z jazera zamieri mašina napravo vysokým násypom najprv cez tri malé, potom tri veľké tehlové oblúky – mosty, pripojí sa na trať Devínska Nová Ves – Marchegg, kde je spolu ďalších 26 mostov v akomsi súmostí, pre vysoké povodňové vody Moravy, a veru aj Dunaja. Pravdaže, nebyť pána grófa Ľudovíta Károlyho, sotva by boli Stupavčania na koni. Aj to ďalšie požehnanie pre tento sveta kút.

Po pánsky sa odvezú za robotou, za zárobkom do Viedne a okolitých mestečiek a dedín, za obchodom, na tovarich, do žatvy, na ťažké roboty vo vinohradoch a nielen to, aj za agentom, ktorý sa vo Viedni postará o šífkartu do Ameriky, jednej, či druhej ponúkne cestu do francúzskych, aj nemeckých baní. Vidinou je krásny život: „Tu je bieda, politika, banky a spolky, čertove volky, skoncuje s tým, za morom vás čaká krásny život“.

Vlak do Viedne je, pravdaže, aj pre mladuchy, čo sú už pod čepcom. Porodia a po šestonedeli ta ho, za fajnovou robotou, stanú sa dojkami v honosných viedenských palácach. Ale rovnako aj pre dievčatá, ešte deti, robia „chúvy“ v bohatých sedliackych dvoroch primoravských dedín. Vari je obec v povodí Moravy, kde by nemali kohosi z rodiny vo Viedni?

No putovanie je aj obojstranné. Začala sa aj éra výletníkov. Viedenčania objavili Stomfu. Sadli si v nedeľu na vlak, priviezli sa do Stupavy, poobdivovali mestečko a vyšli do Borníka. V šenku na Bednární si dali „putrový chléb“ a dobré víno. Podvečer boli už doma. A isteže, nebol jeden mariánsky sviatok, aby nemuseli v Devínskom Jazere pridávať vozne pre pútnikov do Marietálu.

Bol to vláčik, raz osobáčik, ale deň čo deň aj s nákladnými voznami. Domáci ho volali nežne, „naše Stupavka“. Priniesla rozvoj, všetko ožilo. Zo Stupavy putovali vlaky kapusty, hory dreva, najmä bukového, kameň a štrk

Železničný most cez rieku Moravu pre jednu koľaj na prelome 19. a 20. stor. Foto: Helmut A. Kurz

na cesty, neskôr cement a rovnako do Stupavy deň čo deň, tovar do obchodov, hnojivá do Agrasolu, či pošta od Amerikánov. Pokrok prišiel na kolesách.

Leteli desaťročia. Stupavka odvozila päť generácií a dožila sa harakiri. Tie obrazy sa už nikdy nevrátia. Rušňovodič s kuričom pred Kolóniou zapískali po prvý raz, pozor na vlak, celá Stupava to počula, potom pred

ko nad kolená, smejúc sa, piestami – nástrojmi lásky, mydlili celou silou bieliežň v krištáľovej vode. V rušni sa tak rozkokošili, že vlak nestihli zastaviť na peróne a lokomotíva sa ocitla div nie v záhrade Marošovho šenku. Aspoň nemali ďaleko na pivo.

Veľký príbeh Stupavky sa skončil, je dôkazom o tom, že život má naozaj tisíc podob. Jedno je však isté. V českom filmovom triptychu „Slunce, seno a pár facek“ sprievodkyňa oznamuje za jazdy cestujúcim vo vozni, aj tým na peróne: „Nezastavujem, máme spožďení!“. To sa veru Stupavčanom nieže nestalo, ale nikdy stať nemohlo. V záhradke pri čakárni bola ešte pred druhou svetovou vojnou Červená karkulka a vlk. Ten vlk jedného dňa zožral nielen Karkulku, ale aj Agrasol, cementáreň nie, tá sa presťahovala za lepším kameňom, zožral aj ten násyp a šesť mostov z Jazera na marcheggské mosty, zostal len kus násypu a nakoniec aj bruchatú lokomotívu, dva osobné vozne a hitlák, služobný vozeň. Na koľajnici a staničku, kedysi krásavicu, utopenú v kvetoch a zeleni už nemal síl, praskol a nezostala po ňom ani fajka dymu. Bolo to v roku 2008.

Pre nás pamätníkov je dnes tá stanička najsmutnejším miestom na svete. ■

Fašiangy sa začali

Antónia Turanská

V klube POHODA sa začali piesňou, Fašiangy, Turice, Veľká noc bude, kto nemá kožušok atď, tak spolu zborovo spievali, samozrejme, že šišky na stole nesmeli chýbať.

Dobrá nálada tu vládne vždy. Schádzajú sa tu naši občania, pripomínajú si tu všetky sviatky, či už osobné alebo sviatky v kalendári. Vždy je tu veselo, každému dôchodcovi, ktorý sem zabľúdi, vyčarí sa mu úsmev na tvári a tak sa na chvíľu odbremení od bežných starostí. Kto neverí môže prísť a presvedčiť sa či to je skutočne pravda. Veľké ďakujem patrí p. riaditeľke klubu POHODA Vierke Štefkovej, ktorá je za toto všetko zodpovedná. ■

Zľava: Vierka Štefková, Antónia Turanská

Foto: p. Ivánková

Pohoda v Pohode

Foto: p. Ivánková

Riadková inzercia

- Dám do prenájmu 1-izbový zariadený byt v rodinnom dome v Stupave. 0907 615 386
- Dám do prenájmu 2-3 izbový zariadený byt + garáž za výhodnú cenu. Kontakt: 0905 222 032, e-mail: svetlo11@centrum.sk

- Predám Peugeot 206, rok 2006, 1,4; 5 dverový, 52 tis. km, klimatizácia + zimné gumeny na diskoch. Vo výbornom stave – garážovaný. Kontakt: 0905 222 032, e-mail: svetlo11@centrum.sk
- Dám do prenájmu zariadené kadeľníctvo na živnosť za výhodnú cenu. Kontakt: 0905 222 032, e-mail: svetlo11@centrum.sk

Nové ŠKODA Handy ZŤP centrum

Dňa 25. 1. 2012 bolo v priestoroch firmy Auto Valušek s. r. o., M. Sch. Trnavského 14, Bratislava otvorené **ŠKODA Handy ZŤP centrum**, ktoré je súčasťou celoslovenského projektu Škody Auto Slovensko.

Všetkých srdečne pozývam do nášho servisno-predajného centra, kde vás oboznámime so službami chránenej dielne zameranej pre občanov - držiteľov preukazov ZŤP. Zamestnávateľom ponúkame možnosť náhradného plnenia v zmysle § 55 zákona č. 5/2004 prostredníctvom tohto pracoviska so zameraním na služby v autoservisnej činnosti.

ŠKODA Handy ZŤP centrum nadväzuje na činnosť chránenej dielne AV Mobilita, projektu spájajúceho neziskové organizácie, súkromný sektor a štátnu správu.

Podrobnejšie informácie nájdete na stránkach www.valusek.sk, www.avmobilita.sk **Klaudia Valušková**

Staré pranostiky o počasí

Mgr. Gabriela Prokešová

Naši predkovia si zaznamenávali počasie jednotlivých dní od Lucie (13. decembra) do Vianoc (24. decembra) a podľa počasia jednotlivých dní sa verilo, že také počasie bude v jednotlivé mesiace roka. Pre roľníkov bolo podstatné, či bude dostatok vlhky, či naopak suchý rok. Ako bolo teda v jednotlivé dni v uplynulom roku 2011:

Január - 13. decembra

- slnečno, teploty okolo 5 °C

Február - 14. december

- zrána slnečno, cez deň zamračené, teploty okolo 6 °C

Marec - 15. december

- celý deň zamračené, teploty okolo 7°C, po 15.00 hod. dážď

Apríl - 16. december

- zrána slnečno, silný vietor, teplota 4 °C, poobede zamračené a silný dážď

Máj - 17. december

- pod mrakom, cez obed trochu slnka, teploty 5 °C

Jún - 18. december

- v noci mrzlo, striedavo slnečno a zamračené, teploty 5 °C

Júl - 19. december

- pod mračnom, teploty 1 °C

August - 20. decembra

- slnečno, zrána slabý mráz, cez obed 1 °C

September - 21. decembra

- v noci a doobeda snežilo, teplota na 0 °C, navečer dážď

Október - 22. decembra

- zrána primrznuté, cez obed slnečno, teploty 3 °C

November - 23. decembra

- zamračené, vlhko, teploty 3 °C, od 10.00 hod. pršalo

December - 24. decembra

- slnečno, teploty 4 °C

Ako to dopadne, uvidíme! ■

Okienko záhoria oživa

Mgr. Gabriela Prokešová

V decembrovom čísle Podpajštúnskych zvestí som čitateľov oboznámila s vydávaním školského časopisu Okienko Záhoria. V druhej časti uverejňujem pokračovanie literárnych prác našich „starínov“, ktorí v čase svojej školskej dochádzky mali i „literárne črevo“. Keďže je čas zimy, sú to básničky so zimnou tematikou (v pôvodnom pravopise). Prijemné čítanie. ■

**T. Hudíková:
NOVÝ ROK**

Pricestoval chlapec malý

*Svetlých vlások, bielej tvári,
Už sme mu aj meno dali :
Nový rok.*

*Zazuneli z veže zvony,
Prosebné orgánov tóny.
Mladý starý hlavu kloní
Vládca náš.*

*Nádej v očiach všetkým svieti,
Každý k nemu s prosbou letí,
Pre seba aj pre svoje deti
Priazeň chce.
I my, žiačky, žiaci milí,
Podme k nemu v tejto chvíli,
Vyprosme si zdravia, sily
Ku práci.*

**J. Baďurík:
SEVERÁK**

*Píska, fúka
severák,
rozhadzuje
šosky frak*

*Do tvári
a nosa pich ...
zamrzol na rtoch
Spev a smiech.*

*Fúka, piští severák,
pod haluz sa
Schoval vták!*

*Fučť vietor -
fúka, veje.
Dobre tomu,
Kto pozerá
Z izby na záveje.*

Namiesto kytice

Privítali sme:

Richard Cabada
Dorota Brbúchová
Viktória Horváthová
Nina Pavlačíková
Šimon Bodnár
Petr Maňák
Tobias Daněk

Zosobášili sa:

Pavol Kolembus a Ing. Jarmila Čišecká
Miloš Vandák a Andrea Stankovská

Rozlúčili sme sa:

Daniel Klenko (1971)
MUDr. Jozef Mihale (1938)
Michal Komár (1954)
Milan Zeman (1968)
Božena Jánošová (1930)
Pavol Aľušik (1960)

Spomíname

*Len ten kto stratil toho koho mal rád
pochopí čo je bolesť a žiaľ! V našich srdciach bude stále žiť!*

Dňa 26. 1. 2012 uplynuli 3 roky čo nás navždy opustil náš drahý manžel, otec, dedko, syn, brat **Anton Šeliga**. S láskou spomína manželka, dcéra, vnuk, mama a ostatná rodina.

*Sú vety, ktoré jej už
nikdy nepoviem,
sú chvíle, na ktoré
nikdy nezabudeme,
sú okamihy, na ktoré
stále spomíname.*
Dňa 15. 2. 2012 uplynú 4 roky čo nás navždy opustila naša milovaná manželka, mamička, babka a prababka **Mária Janášová**.

*S láskou spomínajú manžel
a deti s rodinami.*

*Po tvári slzy stekajú,
naše oči Ťa márne
hládajú. Tak veľmi
si chcel žiť, no Tvoje
srdce prestalo biť!*
Dňa 3. 2. 2012 si pripomenieme 1. výročie smrti manžela, otca a dedka p. **Milana Baloga**. Ďakujeme všetkým, ktorí spolu s nami spomínajú.

*Spomínajú s láskou manželka,
dcéra a syn s rodinou*

Dňa 20. 2. 2012 uplynú 10 rokov, čo nás opustil náš milovaný manžel, otec a dedko p. **Emil Jánoš**. Kto ste ho poznali, venujte mu, prosím, tichú spomienku.

*Za tichú spomienku ďakuje manželka,
dcéry a syn s rodinami*

Program február 2012

Iveta Vacháľková
OZ Pohodka

POHODA DKA

**10. 2. piatok
Kurz maľovania na
plátno**

úvodná hodina,
od 18.00 – 20.00 hod, 4 x 2hod.
lektorka Mgr. art Petra Ševčíková
poplatok 32€

**11. 2. sobota
Kurz rezbárstva**

pod vedením Alojza Machaja
od 14.00 – 17.00 hod
cena 17€/osobu

**15. 2. streda
Kurz háčkovania
čiapka**

od 17.00 – 20.00 hod
poplatok 6€ + materiál
(podľa vlastnej úvahy 2-3€)
lektorka M. Lašanová

20.-24.2. Jarné prázdniny

Na kurzy a tvorivé dielne je potrebné sa prihlásiť: telefonicky na tel. č.: 0918 420 437 alebo mailom na: ozpohodka@gmail.com

**28.2.utorok
Drôťkovanie
dospelí, kurz**

od 17.00 – 20.00 hod
lektorka: Gabika Vilemová
poplatok: 10€

**29. 2. streda
Kurz Fimo – výroba
korálok**

od 17.30 – 20.00 hod
lektorka Beáta Rybárová
poplatok 12€

Chýbajúci klavír

Roman Maroš, predseda Pour Art

Komorné kultúrne centrum bolo zriadené na podporu zvyšovania kultúrneho a spoločenského života v Stupave. Sme veľmi radi, že v jeho priestore pravidelne prebiehajú divadelné a filmové predstavenia, ktoré čoraz viac lákajú záujem verejnosti. Priestor má slúžiť aj pre potreby profesionálnych a neprofesionálnych umelcov na ich vlastnú prezentáciu. O vystúpenia v Komornom kultúrnom centre prejavuje záujem aj Základná umelecká škola v Stupave, priestor spĺňa všetky technické parametre na organizovanie žiackych a absolventských koncertov. Jediným nedostatkom, s ktorým sa dlhodobšie stretávame je chýbajúci klavír. Po jeho získaní by slúžil pre potreby ZUŠ ako aj pre ďalšie umelecké aktivity v rámci priestoru Komorného kultúrneho

Ilustračný obrázok

centra. Touto cestou Vás prosím aj v mene riaditeľky Základnej umeleckej školy v Stupave o pomoc pri zakúpení alebo darovaní klavíra. V prípade Vášho záujmu o pomoc nás môžete kontaktovať na telefónnom čísle 0904 106 456, alebo prostredníctvom e-mailu: info@pourart.sk ■

Podporte OZ Pour Art

Občianske združenie Pour Art pôsobí v Stupave už štyri roky a za toto obdobie sa nám podarilo zrealizovať viacero kultúrnych podujatí. Pravidelne organizujeme koncerty, výstavy, hudobno-literárne večery, burzy kníh, festivaly a divadelné predstavenia v priestore stupavskej synagógy. V apríli 2011 sa nám podarilo otvoriť Komorné kultúrne centrum a v septembri toho istého roku sme uviedli do prevádzky moderné kino. Zriadili sme nový priestor s možnosťou organizovania kultúrnych podujatí, na rozdiel od synagógy, s celoročnou prevádzkou. Snažíme sa organizovať a prezentovať kultúrne aktivity v širšom spektre (divadlo, film, hudba, fotografia, literatúra). Produkcia týchto podujatí je pochopiteľne závislá od finančných prostriedkov. Darovaním 2 % percent daní z príjmov nič nestrácate. Pri Vašej rezignácii na túto formu darovania pripadne aj táto časť dane štátu. Darovaním spomínanej čiastky

Divadelné predstavenie Kým kohút nezaspieva v stupavskej synagóge.

Foto: Milan Kekeňák

podporíte udržateľnosť našich aktivít - a to najmä tých, kde návratnosť vložených financií nie je možná (napríklad koncerty menšinových žánrov a výstavy). Prosíme Vás o podporu činnosti občianskeho združenia Pour Art poukázaním 2% z Vašich daní. Formulár s údajmi na stiahnutie nájdete na našej internetovej stránke www.pourart.sk. Tlačivo je taktiež k dispozícii v pokladni Komorného kultúrneho centra v čase premietania Kina X. Občianske združenie Pour Art ■

Výber zo zorganizovaných kultúrnych aktivít

koncerty: Dán Bárta a koncerty: Dán Bárta a Illustratosphere, Marián Varga, Peter Lipa, Andrej Šeban, divadlo - HollyRoth alebo Robert Roth spíva Jana Hollého mrzkosti a pomerkováňa, Kým kohút nezaspieva, Shirley Valentine, výstavy: Das Model - Jakub Gulyas, Dva domy jedného pána - Ľubo Stacho, Pour Art fotoklub, festivaly: Anasoft litera fest a mnohé ďalšie.

Podporte činnosť občianskeho združenia Pour Art poukázaním 2% z Vašich daní. Údaje potrebné do Vášho daňového priznania na www.pourart.sk. Srdečne ďakujeme.

WWW.KINOX.SK

NAJLEPŠIE FILMOVÉ ZÁŽITKY

2.2.	štvrtok	19:30	Perfect Sense - FK	romantická dráma	
3.2.	piatok	18:30	Kontraband	akčný	✗
3.2.	piatok	20:50	Kronika	sci-fi, horor	✗
4.2.	sobota	14:00	Happy Feet 2 3D	rozprávka	
4.2.	sobota	16:20	Hugo a jeho veľký objav 3D	rodinný	✗
4.2.	sobota	19:00	Carnage	komédia/dráma	
4.2.	sobota	20:50	Kronika	sci-fi, horor	
5.2.	nedeľa	14:30	The Muppets	rozprávka	
5.2.	nedeľa	17:00	Láska je láska	romantická komédia	
5.2.	nedeľa	19:00	Jeden musí z kola von	mysteriózna dráma	✗
9.2.	štvrtok	19:00	Jeden musí z kola von	mysteriózna dráma	
10.2.	piatok	18:20	Carnage	komédia/dráma	
10.2.	piatok	20:00	Jeden musí z kola von	mysteriózna dráma	
11.2.	sobota	14:00	Hugo a jeho veľký objav 3D	rodinný	
11.2.	sobota	16:30	Star Wars: Epizóda I. 3D	sci-fi, dobrodružný	✗
11.2.	sobota	19:10	Láska je láska	romantická komédia	
11.2.	sobota	21:30	Kronika	sci-fi, horor</	

Stolnotenisový klub PST Stupava

Jozef Kahánek, PST Stupava

V mesiaci december usporiadal stolnotenisový klub PST Stupava dva turnaje v stolnom tenise.

Prvý z nich, Medzinárodný turnaj žiakov, sa konal v sobotu 10.12.2011. Turnaj sa niesol v duchu Mikulášskych

1. – 2. **miesto** Švajdlenková (Stupava) – Depta (Stupava) 3 : 0
3. – 4. **miesto** Stanzl B. (Angern) – Kmoško (Mor. Sv. Ján) 3 : 0
5. – 6. **miesto** Olexa (Pl. Štvrtok) – Erdelská (Stupava) 3 : 0
7. – 8. **miesto** Ivančo (Stupava) – Zartl D. (Angern) 3 : 0

Týmto by som chcel poďakovať našim sponzorom, ktorí prispeli k organizácii turnaja a s ich pomocou sme mohli zabezpečiť občerstvenie pre mladých športovcov (Potraviny Hrica – p. Debrecká; Mäsiarstvo – p. D. Horecký; Cukrárka – p. Kahánková). Ďakujeme!

Ďalší turnaj, tradičný Silvestrovský turnaj v stolnom tenise v štvorhrách, klub PST Stupava zorganizoval dňa 30. 12. 2011.

Turnaja sa zúčastnilo 38 hráčov zo Stupavy, Mor. Sv. Jána, Bratislavy (DNV, KNV), Pl. Štvrtka, Marianky irakúskeho Angernu. Devätnásť dvojíc bolo rozdelených do štyroch skupín. Z každej skupiny postúpili prvé dve dvojice do štvrtfinále, kde sa už hralo K. O. systémom.

Zľava: Laura Švajdlenková, Norbert Depta, Bernard Stanzl, Samuel Kmoško Foto: Juraj Erdelský

tradií. Každý účastník turnaja obdržal balíček sladkostí. Celkovo sa turnaja zúčastnilo 19 hráčov (16 chlapcov a 3 dievčatá). Na turnaji prezentovali svoje schopnosti hráči zo Stupavy, Moravského sv. Jána a Angernu (Rakúsko). Boli i takí, ktorí sa pre chorobu turnaja zúčastniť nemohli. Pre menší počet hráčov sa hralo v dvoch kategóriách, do 12 rokov a od 13 – 16 rokov, kde dievčatá hrali spolu s chlapcami.

V kategórii do 12 rokov bolo 12 štartujúcich, ktorí boli rozdelení do dvoch skupín. Na základe poradia v skupinách sa ďalej hralo o celkové umiestnenie.

9. – 10. **miesto** Šteis (Stupava) – Noskovič (Stupava) 3 : 0
11. – 12. **miesto** Waldegger (Angern) – Okoličány (Stupava) 3 : 0

V kategórii od 13 – 16 rokov bola vytvorená jedna skupina, kde hralo 7 hráčov, každý s každým, čo určilo celkové poradie hráčov v turnaji.

1. Stanzl Michael (Angern)
2. Sekulský Adam (Mor. Sv. Ján)
3. Fišer Kristián (Stupava)
4. Kahánek Jožko (Stupava)
5. Pribila Tomáš (Mor. Sv. Ján)
6. Zartl Betina (Angern)
7. Nagy Róbert (Stupava)

Pohľad na priebeh hry

Foto: Juraj Erdelský

Zľava: Jožko Kahánek, Kristián Fišer, Michael Stanzl, Adam Sekulský

Foto: Juraj Erdelský

Štvrtfinále

Vavrovec/Ondrej (DNV) – Neradovič/Jurčo (Stupava) 3 : 1

Salai/Erdelský (Stupava) – Kovačič/Bartovič (KNV/Stupava) 0 : 3

Šrámková/Štvrtecký (Mor. Sv. Ján) – Kahánek/Šultýs (Stupava) 3 : 2

Takáč M./Takáč J. (DNV) – Vicena/Šmejkal (Stupava) 3 : 0

Semifinále

Vavrovec/Ondrej – Kovačič/Bartovič 3 : 1

Šrámková/Štvrtecký – Takáč M./Takáč J. 3 : 2

o 3. miesto

Takáč M./Takáč J. – Kovačič/Bartovič 3 : 1

o 1. miesto

Vavrovec/Ondrej – Šrámková/Štvrtecký 3 : 0

357 cyklistov na štarte prvého tohtoročného cyklomaratónu

Tlačová správa BSK

Na Železnej studienke v bratislavskom lesoparku odštartoval v sobotu 4. ročník prvého zimného cyklomaratónu v roku 2012. Na štart sa postavilo 357 bikerov zo Slovenska, ale aj Česka, Maďarska, Poľska, Rakúska, Francúzska a Talianska. Preteky odštartovali bratislavský župan Pavol Frešo a primátor Milan Ftáčnik, ktorí nad podujatím prebrali aj záštitu. Náročná zľadovatená 29-kilometrová trať s prevýšením 650 metrov riadne preverila

la sily všetkých pretekárov, takže do cieľa ich nakoniec prišlo iba 321. Absolútnym víťazom cyklomaratónu sa stal Dominik Turan z klubu Outsiterz-Novatec Bratislava. Medzi ženami bola najrýchlejšia iba 19 ročná Michaela Maláriková z klubu CK Ski-Bike Sportmed Bratislava. Najstarším cyklistom, ktorý sa súťaže zúčastnil, bol 71-ročný Eduard Kula. Podujatie pokračovalo v nedeľu bežeckými pretekmi, o ktoré boja táto súťaž rozšírená. Tohtoročné organizovanie prvého zimného cyklomaratónu v roku 2012 v kom-

binácii s behom sa z kapacitných dôvod presunulo z Marianky na bratislavskú Železnú studienku. Podľa župana BSK Pavla Freša je zvyšujúci sa záujem účastníkov o tieto druhy športu v Bratislave a okolí potvrdením atraktívnosti regiónu z pohľadu turistiky. "Toto je oblasť, ktorá má v našom kraji obrovský potenciál a budeme v nej naďalej aktívni," povedal Frešo krátko po štarte maratónu. Zlepšovanie podmienok na cykloturistiku patrí medzi priority Bratislavského samosprávneho kraja.

Náročná zľadovatená 29-kilometrová trať s prevýšením 650 metrov riadne preverila sily všetkých pretekárov. Foto: archív BSK

Absolútnym víťazom cyklomaratónu sa stal Dominik Turan z klubu Outsiterz-Novatec Bratislava. Foto: archív BSK

Medzi ženami bola najrýchlejšia iba 19 ročná Michaela Maláriková z klubu CK Ski-Bike Sportmed Bratislava.

Foto: archív BSK

Preteky odštartovali bratislavský župan Pavol Frešo a primátor Milan Ftáčnik. Foto: archív BSK

Mesto Stupava na veľtrhu GO-Regiontour

Helena Schmadlová

Veľtrh cestovného ruchu Regiontour v Brne tradične ponúka návštevníkom prehliadku turistických cieľov v českých, moravských, ale i slovenských krajoch a regiónoch.

Mgr. Jana Heřmanová, riaditeľka SVČ Ivančice, Ing. Stanislav Juránek, námestník predsedu Juhomoravského kraja, Mgr. Pavel Slezák, primátor

Mesto Stupava sa na tomto podujatí prezentovalo v dňoch 12. - 13. 1. 2012 v rámci expozície Mikreregion

a dohodli sa na ďalšej aktívnej spolupráci a výmene skúseností v roku 2012. Predstavitelia mikreregionu a zástupcovia miestnej samosprávy prijali vo štvrtok 12.1.2012 oficiálnu delegáciu zo Stupavy – primátora mesta Mgr. Pavla Slezáka a predsedu komisie regionálnej a cezhraničnej spolupráce p. Petra Ráca. Zástupcovia oboch miest rokovali o príprave pracovného stretnutia zástupcov magistrátu mesta Ivančice a komisie pre cezhraničnú spoluprácu a komisie sociálnych vecí a mládeže, ktorá sa uskutoční v marci t. r. v Stupave. V expozícii Mikreregionu Ivančicko, ktorý sa tohto veľtrhu zúčastnil už piatykrát, sa prezentovali aj vinári z dolnokounickej oblasti, kultúrne a informačné centrá miest Ivančice, Oslavy a Dolní Kounice. So svojou prezentáciou nechýbalo ani známe chor-

Riaditeľka MKIC informuje návštevníkov veľtrhu

Foto: archív MKIC

Ivančicko. Pracovníci MKIC Stupava približovali turistické atraktivity a pozývali na kultúrne podujatia v meste Stupava a jeho blízkom okolí (najmä na podujatie Slávnosti kapusty – Deň zelá, ktoré už obyvatelia Ivančic poznajú, a na ktoré sa tiež radi rok čo rok vracajú). Pracovníci využili taktiež príležitosť oboznámiť sa s pripravovanými podujatiami, ktoré organizuje KIC Ivančice

vátske mesto Vir, ktoré je partnerom mesta Oslavy. Hlavnou atraktivitou v expozícii bola prezentácia projektu „Ráj permoníků“, ktorej otvorenie sa plánuje 1. mája t. r. v Oslavoch. Tento projekt má vo forme oživej kultúrnej pamiatky priniesť zábavu i adrenalínové zážitky spojené s históriou a je určený pre všetky vekové skupiny.

Ochutnávka informácií z regiónu

Helena Schmadlová

Mesto Stupava sa v dňoch 19. - 22. januára 2012 prezentovalo na veľtrhu cestovného ruchu ITF SlovakiaTour. V hale B2 v expozícii Bratislavského samosprávneho kraja bol vyčlenený priestor na prezentáciu nielen mesta Stupava, ale celého Dolného Záhoria.

partnerských miest Stupavy. Pozvanie na veľtrh prijali kolegovia z KIC Ivančice, ktorí o podávanie informácií o svojom meste nemali núdzu. Najmä odbornú verejnosť zaujímali otázky týkajúce sa cezhraničnej spolupráce a vzájomnej partnerskej pomoci oboch miest.

Expozícia BSK bola atraktívna svojim

Prezentácia miestneho kroja a ochutnávka kapusty

Foto: archív MKIC

Stupava mala k dispozícii dva prezentačné pulty. Na jednom prezentovali pracovníci MKIC Stupava mesto,

dizajnom – otvorený priestor dopĺňali veľkoplošné tematické plátna – fotografie regiónov. Stupavu reprezen-

Sprievodný program - SHŠ URSUS

Foto: archív MKIC

jeho turistické zaujímavosti a atraktivity a pozývali na kultúrne podujatia v tomto roku. Druhý pult obsahoval informácie týkajúce sa bratislavského kraja a niekoľkých obcí Dolného Záhoria. V rámci prezentačných pultov bol vytvorený priestor aj pre prezentáciu

tovali dve fotografie Mgr. art Michala Mészárosa – pohľad na Stupavu – Mást a Stupavský kaštieľ – veža.

Bohatý sprievodný program v expozícii, počas celej doby trvania veľtrhu, bol určený pre všetkých návštevníkov – vystúpili herci z Bratislavského báb-

Zľava: H. Schmadlová, D. Klučárová

kového divadla, country skupina Arion, hudobné trio zo Senca, dychová hudba Cajlané, šermiari zo SHŠ URSUS a tanečnice zo skupiny írskych tanco- ELIAH.

Okrem propagačných materiálov ponúkal prezentačný priestor Záhoria aj ochutnávku kvasenej kapusty, zelovníkov a pravej záhoráckej medoviny. Najväčšiu radosť deťom, ale i dospelým, robil maskot Dňa zelá – „Zelová hlavička“, s ktorou sa návštevníci neprestajne fotili. Staršie generácie zasa zaujala „bečka na zelé“ s dobovým struhákom a prezentácia miestneho kroja.

Počas štyroch dní pracovníci MKIC poskytovali informácie o regióne, nadviazali nové kontakty z kolegami z regiónu a dôstojne reprezentovali nielen inštitúciu, ktorú zastupovali, ale i mesto, v ktorom žijú a pôsobia. Vďaka patrí všetkým, ktorí nám pomohli vytvoriť dôstojné podmienky pre prezentáciu nášho mesta a návštevníkom expozície za ich účasť a záujem.

Pracovníčky KIC Ivančice s maskotom Dňa zelá

Foto: archív MKIC

Stupavská zábava v country klobúku

Jakub Ježik

Stupava opäť raz žila country zába- vou! Dňa 14.1. 2012 sa vo veľkej sále MKIC uskutočnil prvý ročník podujatia Country Bál. Organizáciu zabezpečili tanečná skupina Eliah, skupina historického šermu Ursus spolu s Komisiou kultúry, športu a školstva. Rok 2012 sa iba začína a Stupava už má za sebou prvý ples – a nie hocikaký! Návštevníci sa mohli tešiť na večer v znamení country. Ako sa teda na Country bále zabávalo?

Po úvodných prípitkoch organizátorov a stupavského primátora nasledovala tradičná večera (aby sa naši návštevníci nezabávali nalačno

a vydržali dlhšie tancovať :-)) Po večeri sa zhasli svetlá a preniesli sme sa zo Stupavy na divoký západ! Westernové vystúpenie skupín Ursus a Eliah s názvom Arizona predstavuje paródiu známeho filmu Limonádový Joe. Na scéne dobového salónu „Triger Whiskey Bar“ sa odohrávali nefalšované bitky pištoľníkov, ladné tance miestnych tanečníkov, muzikanti hrali ako život a ako to už na divokom západe býva - strhla sa aj nejedna prestrelka!

Po tomto programe sa začalo tancovať a to priamo na živú hudbu! Známe československé country a folkové hity hrala celý večer kapela OuKeY. Tanečnice zo skupiny Eliah sa rozhodli zapojiť všetkých návštevníkov

Tancovačka v plnom prúde

do výučby klasického country tanca s názvom „line dance“, ktorá bola mimoriadne zábavná a bez problémov sa ju zvládli všetci naučiť. Tanečný parket bol teda neustále plný dobre sa baviacimi ľuďmi.

Pred polnocou nasledovalo jedno prekvapenie – hudobno-tanečné kankánové vystúpenie! Tanečnice vo svojich typických sukniach tancovali, robili mlynské kolá, šarmantná speváčka naživo spievala krásne francúzske šansóny a zaznelo opäť aj niekoľko výstrelkov!

Ak by návštevníkom po dobrej zábave vyhladlo, servírovala sa poľnočná kapustnica. A tancovačka mohla veselo pokračovať!

Prvý ročník Country bálu sa počas celého večera niesol v dobrej nálade.

Francúzsky kankán

Foto: archív SHŠ Ursus

Westernové divadlo

Foto: archív SHŠ Ursus

**PRIJMEME
BRIGÁDNIKA
vrátnika na dohodu
Bližšie informácie
na t. č.: 6593 4312**

**ČIC
Stupava**

Pozvánky na podujatia MKIC február 2012

11. 2. 2012 sobota – 20:00 h

veľká sála KD v Stupave

MESTSKÝ REPREZENTAČNÝ PLES

Mesto Stupava a MKIC Stupava si vás dovoľuje pozvať na XIX. Mestský reprezentačný ples, pod záštitou primátora mesta.

V cene vstupenky je zahrnuté: prípitok, 2 dl vína na osobu, káva, minerálka, teplý bufet, primátorská torta. V programe vystúpi hudobná skupina GIN-TONIC.

Rezervácie a vstupenky: info@msks-stupava.sk, 6593 4312, kancelária MKIC, Kúpeľná ul. 2 poschodie

Vstupné: 35,- €/os

15. 2. 2012 streda – 17:00 h

veľká sála KD v Stupave

FAŠIANGOVÝ KARNEVAL PRE DETI

MKIC Stupava pozýva všetky deti (a ich rodičov) na fašiangovú zábavu plnú tanca a masiek.

16. 2. 2012 štvrtok – 18:30 h

seminárna miestnosť MKIC,

2. poschodie

MOTIVAČNÉ STRETNUTIE PRE ŽENY

Témou stretnutia bude „Cesta k vnútornému pokoju“. Príďte sa presvedčiť ako si môžete samé pre seba dopriať vnútorný wellness.

Témou sprevádza a inšpiruje life kouč a trénerka osobnostného rozvoja Mgr. Janette Šimková

21. 2. 2012 utorok – 18:00 h

veľká sála KD v Stupave

PAPUČÁK

– Pochovávanie basy

Fašiangová zábava v maskách, ale aj bez nich, pre všetky generácie.

Rezervácie miest: 6593 4312, info@msks-stupava.sk

Zmena programu vyhradená!

Informácie o výške vstupného Vám budú poskytnuté na telefónnom čísle 02/6593 4312.

Mestská knižnica Ruda Morica informuje

Záverom roka 2011 sme pripravili v detskom oddelení kvíz **VIANOČNÉ HÁDANKY**. Do kvízu sa zapojilo **25** detských čitateľov. Pre troch najlepších sme urobili balíčky s prekvapením. Boli to: **Ľubica Stanislava Zubová, Livia Suchá a Norbert Depta**.

Knižnica počas roka pripravuje aj výchovno-vzdelávacie a zábavné podujatia. V roku 2011 to boli:

- kvízy, stretnutia s rozprávkami, slávnostný zápis prváčikov a tiež prvá spoločná výmena kníh prváčikov spojená s rozprávkami, exkurzie detí MŠ do knižnice, stretnutia čitateľského krúžku detí, súťaž o Kráľa detských čitateľov Stupavy, súťaž Dvaja z jednej lavice, literárna súťaž Príroda je život pre každého, veľká výstava – seminár a slávnostný koncert k nedožitým 90. narodeninám Ruda Morica, výmenné burzy nálepiek, rôzne výstavy kníh a detských ilustrácií...

Podujatí bolo spolu **67** a účastníkov **1 704**.

Niekoľkokrát do roka robíme aj tzv. **Týždeň bez pokút**, kedy môžu čitatelia vrátiť dlhšie požičané knihy bez toho, že budú platiť poplatky z omeškania. **Zaplatia len členské poplatky**.

Pre informáciu súčasných aj budúcich čitateľov uvádzame niekoľko údajov zo štatistického výkazu za rok 2011:

- knižnica má vo svojom fonde **26 025** knižničných jednotiek
- prírastok kníh za rok 2011 bol **700** zväzkov
- celkový počet výpožičiek bol **15 395** zväzkov
- knižnicu navštívilo **4 236** čitateľov, z toho detí do 15 rokov **1 818**.

Čitatelia zaregistrovaní za rok 2011:

- spolu **762**
- z toho detí do 15 rokov **410**
- študenti od 15 rokov **7**
- dôchodcovia **65**
- dospelí **209**
- % čitateľov z počtu evidovaných obyvateľov Stupavy bol **7,94**

V súčasnosti je k dispozícii v knižnici anketový lístok, kde môžete vyjadriť anonymne svoj názor na polohu knižnice, knižničný fond, otváracie hodiny, členské poplatky a iné. Vyhodnotenie ankety bude v aprílovom čísle Podpajštúnskych zvestí.

Vo februári bude v knižnici akcia **Fašiangový týždeň bez pokút**. To znamená, že od 20.2. do 24.2. 2012 môžu zábudlivci vrátiť knihy bez poplatku z omeškania. **Zaplatia len členské poplatky**.

Máte záujem sa do našej knižnice prihlásiť? Tu je stručný výpožičný poriadok:

Členské: dospelí 2,32 €, študenti 1,66 €, žiaci 8. a 9.roč. 1,00 €, deti 0,66 €, dôchodcovia 1,00 €

Poplatky:

	deti	dospelí
Za I. upomienku	0,33 €	0,66 €
Za II. upomienku	0,50 €	1,00 €
Za III. upomienku	0,83 €	1,66 €

Pri strate knižničnej jednotky je čitateľ povinný:

- A) zaobstarať tú istú knižničnú jednotku alebo kópiu
- B) poskytnúť finančnú náhradu za stratenú knižničnú jednotku
- zaplatiť trojnásobok ceny za stratu náučnej literatúry
- zaplatiť dvojnásobok za stratu beletrie

Poplatok za predĺženú výpožičku je 0,07 € za každú knižničnú jednotku. Výpožičná lehota je jeden mesiac.

Čitateľ je povinný nahradiť všetky náklady knižnice vzniknuté v súvislosti so stratou vo forme manipulačného poplatku vo výške 1,66 € za každú knihu.

Mestská knižnica Ruda Morica

Hviezdoslavova 744, 900 31 Stupava, Tel.: 02/65 93 48 18

Otváracie hodiny: pondelok - 10.30 – 16.00 hod., utorok - 10.30 – 18.00 hod., streda - zatvorené, štvrtok - 10.30 – 18.00 hod., piatok - 10.30 – 16.00 hod.
Obedňajšia prestávka - 12.30 – 13.30

XIX. Mestský reprezentačný ples

11. február 2012 o 20.00 hod.

Veľká sála Mestského kultúrneho a informačného centra v Stupave. Vstupné: 35,- EUR/osoba

V cene vstupenky je zahrnuté: prípitok, 2 dl vína, káva, minerálka, teplý bufet, primátorská torta. V programe vystúpi hudobná skupina GIN-TONIC.

Bližšie informácie: info@msks-stupava.sk, www.msks-stupava.sk.
Predpredaj vstupeniek: Kancelária KD (MKIC Stupava) - 2. poschodie

Jozef MAROŠ

Kariéra jedného sedliackeho chlapca zo Stupavy

Slovník priezvisk Jazykovedného ústavu Ľ. Štúra uvádza, že v roku 1995 sa toto priezvisko nachádzalo v 34 lokalitách Slovenska, najčastejšie sa vyskytovalo v Stupave, Liptovskej osade, v Záhorskej Bystrici a v Bratislave. V Stupave je i dnes veľa Marošov a dokonca i Jozefov, takže je to i dnes bežné meno i priezvisko. Dúfali sme, že nájdeme rodinu, do ktorej by tento Jozef Maroš patril.

Jozef Maroš ako námorník

O jednom Jozefovi Marošovi sme sa dozvedeli pred niekoľkými rokmi a podarilo sa nám zistiť zaujímavé informácie, o ktoré sa podelíme s čitateľmi Podpajštúnskych zvestí. V novembri 1927 bol v bratislavských novinách (pravdepodobne Presburger Presse) uverejnený článok (v nemčine) pod nadpisom "Od lodníka po konzula", v ktorom sa opisoval životný príbeh slovenského chlapca zo sedliackej rodiny po jeho diplomatickú kariéru. Článok bol uverejnený po jeho úmrtí a v krátkom obsahu spomenieme, čo sa tam písalo.

Jozef Maroš (nar. 9. júla 1877 v Stupave) bol sedliacky chlapec, taký akých bolo v tom čase veľa - bosý, trochu špinavý, trochu zanedbaný. Jeho otec si určite nemyslel, že z malého Joža, ktorý sa v škole nie ľahko naučil abecedu, bude raz významný vyšší pán, dokonca dôležitý štátny úradník. Osud nie vždy priaznivý len deťom z významných rodín, niekedy praje aj chudobným roľníkom. Pre objasnenie Marošovej rodiny dodáme informáciu, že Jozef mal dve sestry Annu, ktorá sa vydala do rodiny Firgánkovej a Máriu vydatú Bartalskú do Plaveckého Štrvrtka.

Tento Firgánek bol strýkom Andreja Firgánka - stolára. Táto rodina bývala na dnešnej Hlavnej ulici, mali deti Ladislava, Julku a Alfréda.

Do svojich 21 rokov robil Jozef všetko to, čo robia obyčajní mládenci na dedine, pracoval na poli, doma, tancoval na hodoch s dievčatami, občas sa vyskytla i bitka, niekoľko rozbitých hláv, až ho jedného dňa (1898) povolal cisár pán na vojenskú službu. Vtedy sa držal porekadla „Cisár nám peniaze dáva, šenkér nám víno nalieva“. Vôbec si neuvedomil, že moment, keď ho vojenský lekár uznal schopného ísť na vojnu, bol najdôležitejší moment v jeho ďalšom živote.

Na vojenčine sa mu zo začiatku nedarilo. Prišiel do Puly, slúžil na veľkej lodi, ktorá mala veľké kanóny. Uvidel more, čo bolo pre chlapca z roviny ohromenie. Už Dunaj sa mu predtým zdal veľký.

Pula bola v tom čase neoficiálnou metropolou Istrie, mala veľký prístav, námorné školy a v tom čase to bol najvýznamnejší vojnový prístav Habsburgovcov.

Počas služby na lodi dostal sa i do Číny. Z Číny loď evakuovala zahraničných diplomatov. Pri istej príležitosti navštívil loď cisár František Jozef a osudom sa stalo, že Jozef Maroš sa dostal ako pracovník na veľvyslanectvo do Argentíny. Bolo to v čase pred prvou svetovou vojnou.

Už koncom 19. a od začiatku 20. storočia sa vysťahovávalo z územia Slovenska (Uhorska) pomerne veľa ľudí do zámoria

Jozef Maroš v Argentíne

i do krajín Južnej Ameriky - Argentíny, Brazílie, Bolívie... Najviac vysťahovalcov bolo z východného Slovenska, Oravy, ale i zo Záhoria. O prisťahovalcov sa staralo i Rakúsko-Uhorské veľvyslanectvo v Buenos Aires a Jozef sa tam dostal pracovať. Staral sa o prisťahovalcov zo Stupavy a dokonca i z vlastnej rodiny. (Dodnes v Argentíne žijú i potomkovia Firgánkovej rodiny).

Prišla prvá svetová vojna, rozpad Rakúska-

-Uhorska, prvá Československá republika a návrat domov. Najskôr pracoval v Budapešti, potom v Prahe ako titulárny poradca a potom sa rodina presťahovala do Bratislavy. Podľa článku z bratislavských novín zomrel v roku 1927, pochovaný je na niektorom z bratislavských cintorínov.

Ešte počas pobytu v Pule sa oženil. Jeho manželka Mária pochádzala z Čiernej hory. V Argentíne sa im narodili dvaja synovia, Imrich a Karol. Syn Imrich študoval na gymnáziu v Bratislave, prestúpil na Hudobnú a dramatickú akadémiu, učil sa hrať na husliach a trúbke a chcel sa stať hudobným skladateľom. Príležitostne hrával v rozhlase. Bol veľký bohém, nedošťudoval a stal sa hudobníkom z povolania. O povolání druhého Karola, nevieme nič.

Počas 2. svetovej vojny sa manželka so synmi presťahovali do Banskej Bystrice, ich byt v Bratislave bol zničený. Obaja synovia sa zapojili do SNP, kde zahynuli. Boli slobodní. Po vojne sa vdova presťahovala do Stupavy, k svojmu synovcovi Andrejovi Firgánkovi a v tejto rodine žila až do smrti

Imrich Maroš hudobník s mamou

v roku 1960. Pochovaná bola na starom cintoríne v Stupave.

Sen sedliackeho chlapca o majetku, úrodnej pôde, kravách, prasatách a koňoch zostal pre neho len snom. Počas jeho života sa stretával s významnými osobnosťami i cisármi. Nosil vyžehlené košeľe a brilantový prsteň, majetok si nikdy nekúpil. Jeho nepokoj, ktorý ho hnal po celý život po celom svete, mu dovolil vrátiť sa do svojho rodiska zomrieť. Zostali po ňom spoň fotografie, ktoré svedčia o jeho živote.

Život to zariadil tak, že hoci je v Stupave viacej rodín Marošových, priamy pokračovateľ z tejto vetvy nie sú.

Gabriela a Svätozár Prokešovi ■

Podklady: Výstrižok čiastočného článku z novín (1927). Napriek pátraníu v knižniciach a archívoch, nepodarilo sa nájsť celý článok. Údaje o narodení a úmrtí z Farskej knihy narodení a úmrtí v Stupave. Osobné spomienky členov rodiny Firgánkovej. Fotografie z rodinného archívu rod. Firgánkovej.